

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/14/2023
Identifikačné číslo spisu:	8121202211
Dátum vydania rozhodnutia:	19.02.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Holíč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:8121202211.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti MYPET, s.r.o., Kamenica nad Čirochou, Gaštanová 793, IČO: 36 516 741, zastúpenej advokátom JUDr. Ladislavom Scholczom, Košice, Krmanova 16, proti žalovanému Mesto Prešov, Prešov, Hlavná 73, IČO: 00 327 646, zastúpenému advokátom JUDr. Martinom Staroňom, Prešov, Hlavná 89, o zaplatenie 83 010,75 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Prešov sp. zn. 24C/15/2021, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 19. júla 2022 sp. zn. 19Co/17/2022, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 19. júla 2022 sp. zn. 19Co/17/2022 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 13. októbra 2021 sp. zn. 24C/15/2021 zamietol žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 83 010,75 eura, za obdobie od 4. 1. 2019 do 19. 3. 2021. Žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Konštatoval nespornú skutočnosť, že žalobkyňa je od roku 2014 vlastníčkou pozemkov, nachádzajúcich sa v priestoroch Kolmanovej záhrady v Prešove. Sporné medzi stranami bolo, či predmetné pozemky užíva žalovaný neoprávnene, čím by sa na úkor žalobkyne bezdôvodne obohacoval. Kolmanová záhrada podľa záveru súdu predstavuje plochu verejnej a súkromnej zelene, v zmysle ustanovení stavebného zákona je oddychovým parkom, teda inžinierskou stavbou a žalovanému vzniklo zákonné vecné bremeno vo verejnom záujme k pozemku pod stavbou, dňom účinnosti zákona č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 66/2009 Z. z.“), t. j. 1. 7. 2009. Obsahom práva zodpovedajúceho vecnému bremenu je údržba a užívanie pozemku pod stavbou. Súd prvej inštancie uzavrel, že žalovaný užíva predmetné pozemky na základe právneho dôvodu, ktorým je zákonné vecné bremeno, za ktoré by žalobkyni eventuálne prislúchala jednorazová náhrada, avšak vzhľadom na vznesenú námietku premlčania žalovaným, prípadný nárok žalobkyne bol posúdený ako premlčaný.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 19. júla

2022 sp. zn.. 19Co/17/2022 rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil. Žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. K odvolacej námietke porušenia práva na spravodlivý proces odvolací súd uviedol, že jedným z princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces a vylučujúcim ľubovôľu pri rozhodovaní, je povinnosť súdu svoje rozhodnutie odôvodniť, v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 CSP (Civilný sporový poriadok zákon č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov), ktoré stanovuje kvalitatívne požiadavky na odôvodnenie rozsudku a preto dôvodnosť tejto odvolacej námietky nezistil. K námietke nesprávne zisteného skutkového stavu odvolací súd skonštatoval, že v konaní pred súdom prvej inštancie bolo v dostatočnom rozsahu vykonané dokazovanie, nevyhnutné pre posúdenie veci a zdôraznil, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strany sporu, pričom procesný postoj strany sporu nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť súdu akceptovať návrhy, procesné úkony, obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Preto ani táto odvolacia námietka naplnená nebola. Vo vzťahu k námietke nesprávneho právneho posúdenia veci odvolací súd uviedol definíciu čo sa za nesprávne právne posúdenie považuje, s tým, že ani táto odvolacia námietka nebola naplnená. Poznamenal, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia.

2.1. V súvislosti s odvolacou námietkou žalobkyne o nesprávnom právnom posúdení veci, keď prvoinštančný súd postupoval podľa zákona č. 66/2009 Z. z., ktorého ustanovenia sa vzťahujú výlučne na nehnuteľnosti, ku ktorým patrilo ku dňu 24. 11. 1990 právo hospodárenia národným výborom, odvolací súd odcitoval ustanovenie § 1 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z. z., § 43a ods. 1, 3 písm. b) stavebného zákona, § 12 a § 16 zákona č. 287/1994 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, vyhlášku Ministerstva životného prostredia SR č. 293/1996 Z. z. a skonštatoval, že súd prvej inštancie postupoval správne, keď Kolmanovú záhradu posúdil ako oddychový park v zmysle zákona č. 287/1994 Z. z. a žalovanému vzniklo účinnosťou zákona č. 66/2009 Z. z. zákonné vecné bremeno vo verejnom záujme k pozemku pod stavbou (uznesením Okresného národného výboru došlo k zriadeniu chráneného výtvaru Holá hora, súčasťou ktorého bola aj Kolmanova záhrada).

2.2. K vytýkanej povinnosti súdu prvej inštancie oboznámiť strany konania so záverom, že existenciu parku na predmetných nehnuteľnostiach považuje za notoriету a umožniť im vyjadriť sa, odvolací súd poukázal na § 186 CSP, podľa ktorého súd rozhoduje len na základe skutočností, ktoré vyplynuli z dokazovania tak, že vymenúva tie skutočnosti, ktoré súd dokazovať nemusí a aj napriek tomu ich môže považovať za preukázané. Následne odvolací súd definoval pojem skutočnosti všeobecne známe (notoriety), pričom uviedol, že podľa obsahu spisu, na pojednávaní dňa 13. 10. 2021 súd určil, ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ktoré považuje za nesporné, ktoré dôkazy vykoná a ktoré nevykoná, ako aj svoje predbežné právne posúdenie veci. Odvolací súd preto vyhodnotil odvoláciu námietku žalobkyne ako nedôvodnú.

2.3. Odvolací súd paušálne uzavrel, že k skutočnostiam, na ktoré žalobkyňa poukázala až vo svojom odvolaní, neprihliadal, pretože nepreukázala splnenie zákonom stanovených podmienok podľa § 366 CSP. Rozhodnutie o náhrade trov odvolacieho konania odôvodnil ustanovením § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Navrhla, aby dovolací súd zmenil rozhodnutie odvolacieho súdu tak, že žalobe vyhovie, alternatívne, aby rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Žalobkyňa predovšetkým namietala porušenie práva na spravodlivý proces, v dôsledku nedostatočného odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, ktoré označila za arbitrárne a nepreskúmateľné. Procesný postup odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie, považovala za rozporný so základnými zásadami civilného sporového poriadku. Žalobkyňa argumentovala podstatou sporu, spočívajúcou v posúdení či na pozemkoch vo vlastníctve žalobkyne, vzniklo v prospech žalovaného zákonné vecné bremeno v zmysle zákona č. 66/2009 Z. z., t.j. ku dňu účinnosti tohto zákona 1. 7. 2009, keďže medzi stranami bolo sporné či k uvedenému dňu existovala environmentálna stavba - Kolmanova záhrada, ako súčasť chráneného areálu Holá hora.

3.1. V konaní nebolo podľa názoru žalobkyne sporné, na aké nehnuteľnosti sa vzťahuje zákon č. 66/2009 Z. z., t.j. na nehnuteľnosti ku ktorým mal ku dňu 24. 11. 1990 právo hospodárenia okresný

národný výbor, preto tieto stavby fyzicky i právne museli ku dňu účinnosti tohto zákona existovať. Žalovaný tvrdil, že environmentálna stavba existovala pred dňom 24. 11. 1990 a súčasne ku dňu účinnosti zákona 1. 7. 2009, v dôsledku čoho malo žalovanému vzniknúť zákonné vecné bremeno, pričom nárok na jednorazovú odplatu bol premlčaný. Žalobkyňa však v spore tvrdila, že environmentálna stavba ku dňu 1. 7. 2009 neexistovala, pretože najneskôr zmenou územného plánu v roku 2008 prestala existovať, v dôsledku čoho je aplikácia zákona č. 66/2009 Z. z. vylúčená. Z tohto dôvodu spornú vec bolo potrebné posúdiť podľa zákonných ustanovení o bezdôvodnom obohatení.

3.2. Skutočnosť, že environmentálna stavba zanikla pred 1. 7. 2009 mal podľa žalobkyne potvrdzovať aj všeobecne záväzný právny predpis - vyhláška Krajského úradu životného prostredia v Prešove č. 7/2006 z 27. 11. 2006, o zrušení chráneného areálu Holá hora (z dôvodu absencie prírodných hodnôt, ktoré by mali byť predmetom jeho ochrany podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny). Došlo teda k dvom nezávislým skutočnostiam, a to k zmene územného plánu na predmetných pozemkoch v roku 2008, z verejnej zelene na stavebné pozemky, a k zrušeniu chráneného územia vyhláškou. Environmentálna stavba opäť vznikla až na základe ďalšej zmeny územného plánu v roku 2013. Nebol preto daný dôvod aplikovať zákon č. 66/2009 Z. z. z hľadiska vzniku zákonného vecného bremena na dotknutých pozemkoch. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu však nevyplyvalo, na základe akých dôkazov dospel k skutkovým zisteniam a nezodpovedaná ostala aj vyššie uvedená podstatná otázka v prejednávanej veci, v dôsledku čoho dovolaním napadnuté rozhodnutie neobsahuje podľa názoru žalobkyne zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu. Súd nižšej inštancie sa nekriticky stotožnil s tvrdením žalovaného o existencii environmentálnej stavby ku dňu 1. 7. 2009, na jedinom pojednávaní boli zamietnuté všetky návrhy strán konania na dokazovanie a až z písomného vyhotovenia rozsudku žalobkyňa nadobudla vedomosť, že existenciu environmentálnej stavby súd považoval za notoriu.

3.3. Žalobkyňa namietala v dovolaní aj nezákonný prenos dôkazného bremena o existencii environmentálnej stavby ku dňu 1. 7. 2009 na jej osobu ako stranu konania, napriek tomu, že uvedenú skutočnosť tvrdil žalovaný. Súd nižšej inštancie konali a rozhodovali v rozpore s princípmi formálnej pravdy. Vzhľadom na neunesenie dôkazného bremena žalovaným, mali žalobe vyhovieť. Z tohto dôvodu nemohla obstať argumentácia odvolacieho súdu o koncentrácii konania, vo vzťahu k dokazovaniu v odvolacom konaní. Odvolací súd porušil podľa žalobkyne princíp rovnosti strán sporu a rovnosti zbraní, keď citoval len všeobecne záväzný právny predpis o zriadení chráneného areálu Holá hora, ale už tak neurobil v prípade všeobecne záväzného právneho predpisu vyhlášky z roku 2006 a Všeobecne záväzného nariadenia Mesta Prešov č. 168/2008 o zrušení environmentálnej stavby. Rozhodujúce v spore bolo posúdenie, v akom čase táto stavba vznikla a existovala. Došlo preto k zásahu do práva žalobkyne, aby jej vec bola súdom posudzovaná spravodlivo a nestranne.

3.4. Nesprávne právne posúdenie vzhľadom na žalobkyňa v riešení otázky či došlo k zániku environmentálnej stavby na základe všeobecne záväzného právneho predpisu štátneho orgánu ochrany prírody a krajiny, o zrušení ochrany environmentálnej stavby, z dôvodu absencie prírodných hodnôt, nachádzajúcich sa na tejto stavbe, v spojení so všeobecne záväzným právnym predpisom orgánu územnej samosprávy o zmene územného plánu, spočívajúcom v zmene využitia nehnuteľností - pozemkov, na ktorých sa environmentálna stavba nachádzala, z plôch verejnej zelene na stavebné pozemky. De facto nesporným v predmetnej veci bolo, že Kolmanova záhrada sa chápala ako verejná zeleň s funkciou oddychového parku. Pre posúdenie právnej otázky bolo ale nutné prihliadať o aký druh veci ide, keďže v tomto prípade je predmetom sporu špecifická vec, ktorou je environmentálna stavba - verejná zeleň. Dovolaiteľka namietala, že z rozhodnutí súdov nižšej inštancie doposiaľ nepozná odpoveď na uvedenú zásadnú otázku. V rozhodovacej praxi odvolacieho súdu pritom doposiaľ nebola vyriešená právna otázka, či na základe všeobecne záväzných právnych predpisov môže dôjsť k zániku environmentálnej stavby - verejná zeleň. Na základe vyhlášky Krajského úradu životného prostredia v Prešove č. 7/2006 z 27. 11. 2006, v spojení so Všeobecne záväzným nariadením Mesta Prešov č. 168/2008, došlo podľa žalobkyne k zániku environmentálnej stavby - verejná zeleň, ktorá ku dňu účinnosti zákona č. 66/2009 Z. z. (1.7.2009) neexistovala, bola preto vylúčená aplikácia tohto zákona.

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie žalobkyne ako neprípustné odmietnuť, alternatívne ako nedôvodné zamietnuť. Skutočnosť, že súdy nemali aplikovať na prejednávanú vec zákon č. 66/2009 Z. z. z dôvodu, že ku dňu 1. 7. 2009 neexistovala environmentálna stavba Kolmanova

záhrada, je podľa názoru žalovaného novotou, prvýkrát uplatnenou v dovolacom konaní. Ak v roku 2007 došlo k zmene územného plánu, o ktorej poslanci tvrdia, že došlo i k omylu a nesúladu medzi textovou a grafickou časťou územného plánu, pričom táto zmena bola napravená v roku 2013, ešte neznamená, že park Kolmanova záhrada neexistoval, resp., že neexistoval v roku 1990, ani ku dňu 1. 7. 2009. Žalobkyňa nemôže podľa názoru žalovaného žalovať o vydanie bezdôvodného obohatenia, vzhľadom na vznik zákonného vecného bremena, teda právneho dôvodu na užívanie stavby. Dôkazné bremeno, že park v Kolmanovej záhrade neexistoval k 1. 7. 2009, zaťažovalo žalobkyňu, ak by to bola tvrdila v pôvodnom konaní. Súd nižšej inštancie poskytl v odôvodnení rozhodnutia odpovede na všetky podstatné otázky. Žalobkyňou vymedzená právna otázka však nemá podľa žalovaného žiaden právny význam pre prejednávanú vec, ani pre súdnu prax. Otázka zániku veci v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu bola už riešená a z Občianskeho zákonníka i učebníc je zrejmé, akým spôsobom dochádza k zániku veci, napr. jej zničením a pod.

5. Žalobkyňa v dovolacej replike vyjadrila nesúhlas s vyjadrením protistrany. Už v konaní pred súdom prvej inštancie tvrdila, že na sporných pozemkoch neexistuje žiadna stavba, v dôsledku čoho nebol dôvod na aplikáciu zákona č. 66/2009 Z. z.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (ďalej aj ako „dovolací súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), po preskúmaní zákonom predpísaných náležitostí dovolania (§ 428 CSP) a splnenia ďalších podmienok dovolacieho konania, dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je prípustné a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP aj dôvodné.

7. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Žalobkyňa prípustnosť podaného dovolania vyvodzovala primárne z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Porušenie práva na spravodlivý proces opierať o tvrdenie, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnené, nepreskúmateľné a arbitrárne, a procesný postup odvolacieho súdu bol v rozpore s Civilným sporovým poriadkom, vrátane jeho základných zásad. Dovolací súd preto prostredníctvom uplatnených dovolacích námietok skúmal, či došlo k dovolateľkou namietanej procesnej vade.

9. Citované ustanovenie zakladá prípustnosť a súčasne dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak súčasne znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

10. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu

zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

11. Ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. *Garcia Ruiz v. Španielsko*, *Vetrenko v. Moldavsko*, *Kraska v. Švajčiarsko*). Judikatúra ESLP síce nevyžaduje, aby na každý argument strany bola v odôvodnení rozhodnutia súdu daná odpoveď, trvá však na tom, že ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď súdu práve na tento argument (*Ruiz Torija c. Španielsko* z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, *Hiro Balani c. Španielsko* z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, *Georgiadis c. Grécko* z 29. mája 1997, *Higgins c. Francúzsko* z 19. februára 1998).

12. Rovnako, podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplyvajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

13. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej, sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

14. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyňa v odvolaní namietala nesprávnosť skutkových zistení súdom prvej inštancie (§ 365 ods. 1 písm. f) CSP), tiež nesprávne právne posúdenie veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP), s poukazom i na záver súdu prvej inštancie o všeobecne známej skutočnosti, ktorou mal byť „právny stav Kolmanovej záhrady“. Odvolací súd sa v napadnutom rozhodnutí zaoberal odvolacou námietkou neoboznámenia strán so záverom súdu, že „existenciu parku na sporných nehnuteľnostiach považoval za notoriu“. Skutočnosti, ktoré sú všeobecne známe (tzv. notoriety) definoval ako skutočnosti, ktoré sú známe pomerne širokému okruhu ľudí a vedomosť o týchto skutočnostiach možno u bežného, priemerne vzdelaného človeka žijúceho v danom mieste a čase predpokladať. Spravidla sa jedná o skutočnosti, ktoré sa týkajú bežného života a sú známe súdu, ako aj stranám sporu (napr. požiar v konkrétnej lokalite). Notorická skutočnosť sa môže týkať len skutkových otázok, nie právnych. Z hľadiska procesného práva notorieta zbavuje súd povinnosti vykonať ohľadom nej dokazovanie, keďže podľa § 186 ods. 1 CSP sa nedokazujú skutočnosti všeobecne známe.

15. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie je zrejmé, že za všeobecne známu skutočnosť (notoriету) považoval skutočnosť, že predmetné pozemky vo vlastníctve žalobkyne sa nachádzajú v Kolmanovej záhrade, ktorá je mestským parkom nachádzajúcim sa v západnej časti mesta Prešov, v časti Pod Kalváriou (ods. 8), pričom za nespornú skutočnosť označil, že žalobkyňa je od roku 2014 vlastníkom predmetných pozemkov, ktoré sa nachádzajú v priestoroch Kolmanovej záhrady v Prešove.

16. Dovolací súd konštatuje, že hoci lokalizácia pozemkov v Kolmanovej záhrade, ktorá je mestským parkom (ods. 8 a ods. 23 rozhodnutia súdu prvej inštancie) ako skutková otázka v zásade nie je vylúčená zo skutočností všeobecne známych (notoriety), keďže môže byť regionálne známa pomerne širokému okruhu ľudí, za notoriету však nemožno považovať právne posúdenie stavby (naviac špecifického druhu stavby), ktorú osobitný právny predpis kategorizuje ako verejnú zeleň, v súvislosti s majetkovoprávnym usporiadaním pozemkov pod takýmito stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu do vlastníctva obce (zákon č. 66/2009 Z. z.).

17. Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. V odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu posúdenie správnosti skutkového základu, vyhodnotením vykonaného dokazovania, založeného na prostriedkoch procesného útoku a procesnej obrany (§ 149 až § 151 CSP), umožňujúceho aplikáciu relevantnej právnej normy, absentovalo. Rovnako tak chýbalo aj posúdenie správnosti interpretácie (výkladu) právnej normy na takto zistený skutkový stav. Napriek tomu odvolací súd vyššie uvedené odvolacie námietky považoval za nedôvodné (žalobkyňa v konaní pred súdom prvej inštancie namietala existenciu stavby na predmetných pozemkoch, ako i aplikáciu zákona č. 66/2009 Z. z., vo vyjadrení zo dňa 1. 6. 2021, ako aj na pojednávaní dňa 13. 10. 2021).

18. Podstatou apelačného opravného systému je možnosť napadnúť jednak skutkovú, ako i právnu stránku rozhodnutia. V závislosti od toho aké pochybenia, respektíve nedostatky odvolateľ súdu prvej inštancie vytýka, následne odvolací súd ako v odvolaní uplatnený odvolací dôvod vyhodnotí (§ 365 CSP). Obligatórnou obsahovou náležitosťou odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu (§ 393 ods. 2 CSP) je okrem iného zistený skutkový stav a právne posúdenie veci. Odvolací súd v tejto časti odôvodnenia uvedie, ktoré skutkové zistenia považuje za relevantné pre svoje rozhodnutie a ako ich právne posúdil. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu má preto vyplývať zdôvodnenie záveru o (ne)naplnení konkrétného odvolacieho dôvodu (§ 365 CSP). Túto požiadavku nespĺňa rozhodnutie, obmedzujúce sa len na citáciu právnych noriem, teoretickú definíciu či východisko, s následným kladným alebo záporným výsledkom (k čomu došlo aj v predjednávanej veci).

19. Strana konania má právo na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Úvahy súdu o skutkových, ale aj právnych záveroch musia byť riadne a zrozumiteľne odôvodnené tak, aby nevznikali pochybnosti o zákonnosti rozhodnutia, najmä zo strany účastníkov konania, ktorým je takéto rozhodnutie určené.

20. Rozhodovacia činnosť súdov predstavuje jeden zo spôsobov realizácie objektívneho práva, za účelom nápravy jeho nesprávneho chápania zo strany fyzických a právnických osôb pri realizácii právnych vzťahov. Autoritatívna povaha rozhodovacej činnosti zakladá pre súdy zodpovednosť v zmysle požiadavky náležitého výkladu z hľadiska odbornosti, ktorá pritom nesmie ísť na úkor všeobecnej zrozumiteľnosti a jednoznačnosti vysloveného právneho názoru. Vyžaduje sa teda, aby súd nielen vyslovil svoj záver, ale aj vyložil úvahy, ktorými sa spravoval pri vyhodnotení dôkazov a ktoré ho viedli k aplikácii práve zvolených predpisov. V prípade, ak účastník konania vyžaduje, aby sa vec posudzovala podľa iných zákonných ustanovení, súd je povinný zaoberať sa nimi a vyložiť, prečo posúdenie veci v zmysle návrhov účastníka nie je po právnej stránke správne (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2MCdo/7/2009 zo dňa 29. 7. 2010).

21. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu nie je tiež zrejmé, ako sa vysporiadal s odvolacou

námietkou žalobkyne podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. e) CSP, v zmysle ktorého namietala nevykonanie konkrétnych navrhnutých dôkazov súdom prvej inštancie, potrebných na zistenie rozhodujúcich skutočností. Nevykonanie dôkazov, ktoré strany navrhli, je súd povinný v rozhodnutí náležite odôvodniť. Ak súd nevykonával dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, pričom tieto boli riadne navrhnuté stranou sporov, zakladá sa tým odvolací dôvod. Ak dôvody pre nevyhovenie dôkaznému návrhu strany sporu neboli zistené, súd postupuje v rozpore s článkom 46 ods. 1 a s článkom 48 ods. 2 ústavy, ktoré garantujú pre stranu sporu ústavné právo na spravodlivý proces, keďže dôkazná vada (opomenutý dôkaz) takmer vždy založí nielen nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia pre nedostatok dôvodov, ale súčasne tiež jeho protiústavnosť (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/107/2019). Nevyhovenie dôkaznému návrhu strany sporu možno odôvodniť len tromi dôvodmi. Prvým je argument, podľa ktorého tvrdená skutočnosť, ktorú má navrhnutý dôkaz overiť alebo vyvrátiť, je bez relevantnej súvislosti s predmetom konania. Ďalším je argument, podľa ktorého dôkaz neoverí/nevyvráti tvrdenú skutočnosť, čiže vo väzbe na toto tvrdenie nedisponuje vypovedacou potenciou. Nakoniec tretím argumentom je nadbytočnosť dôkazu, t.j. argument, podľa ktorého určité tvrdenie, ku ktorému overeniu alebo vyvráteniu je dôkaz navrhovaný, bolo už doterajším konaním bez dôvodných pochybností overené alebo vyvrátené.

22. Obdobne sa odvolací súd nevysporiadal s návrhom žalobkyne na doplnenie dokazovania vykonaním ďalších dôkazov v odvolacom konaní podľa § 384 ods. 2 CSP, ak ich nevykonával súd prvej inštancie, hoci ich strana navrhla. Odvolací súd môže sám doplnenie dokazovania zvážiť a posúdiť, akých skutočností sa bude dokazovanie v odvolacom konaní týkať.

23. Napokon z odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplývalo, ku ktorým konkrétnym skutočnostiam, na ktoré žalobkyňa poukazovala až vo svojom odvolaní, odvolací súd neprihliadal, keďže ich odvolací súd ani minimálnym spôsobom nešpecifikoval (odsek 30). S uvedeným záverom potom súvisí aj absencia vyhodnotenia naplnenia zákonných podmienok prípustnosti tzv. novôt v odvolacom konaní, a to vo vzťahu k jednotlivým navrhnutým prostriedkom procesného útoku alebo obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie (§ 366 CSP).

24. Povinnosťou odvolacieho súdu bolo vysporiadať sa v odôvodnení rozhodnutia s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní. Za podstatný je potrebné považovať taký argument, ktorý je relevantný, teda má vecnú súvislosť s prejednávanou vecou a zároveň je takej povahy, že v prípade jeho preukázania (samostatne alebo v spojitosti s ostatnými okolnosťami) môže priniesť rozhodnutie priaznivejšie pre odvolateľa (Števček, M. Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1296 s.).

25. V zmysle judikatúry ústavného súdu tiež platí, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (II. ÚS 675/2014, IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, III. ÚS 32/07).

26. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený, nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

27. V okolnostiach preskúmvanej veci dospel dovolací súd k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu vykazuje znaky relevantné z hľadiska namietanej vady podľa § 420 písm. f) CSP, spočívajúcej v nepreskúmateľnosti rozhodnutia.

28. Odvolací súd sa bude preto musieť vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť dostatočne vysvetlený jednak s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ako aj s poukazom na ním prijaté právne závery (odsek 16, 20 až 22 tohto rozhodnutia). Je dôležité, aby odvolací súd odôvodnil svoje úvahy, na základe ktorých dospel k vysloveným právnym záverom. Odôvodnenie rozhodnutia súdu, z ktorého je možné zistiť, akým spôsobom súd postupoval pri posudzovaní rozhodných skutočností v prejednávanej veci, zodpovedá kvalitatívnym požiadavkám, ktoré Civilný sporový poriadok kladie na obsah odôvodnenia rozhodnutia (§ 393 ods. 2 CSP).

29. Dovolanie žalobkyne je v zmysle § 420 písm. f) CSP prípustné a súčasne aj dôvodné. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto podľa § 449 ods. 1 v spojení s § 450 CSP napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

30. Vzhľadom na dôvod zrušenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu a skutočnosť, že sa vec vracia odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, dovolací súd sa nezaoberal opodstatnenosťou uplatnenia iných dovolacích námietok.

31. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu je ustálená v názore, že ak v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v ustanovení § 420 CSP, dovolaním napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť bez toho, aby sa dovolací súd zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/44/2015, 2Cdo/111/2014, 3Cdo/4/2012, 4Cdo/263/2013, 5Cdo/241/2013, 6Cdo/591/2015, 7Cdo/212/2014, 8Cdo/137/2015). Na základe uvedeného dovolací súd nepristúpil k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie žalobkyne, týkajúcej sa nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP).

32. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, odvolací súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

33. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.